

ARCHIWA
RODZINNE
NIEPODLEGŁEJ

Niepodległa

Historie
z rodzinnych archiwów

Niepodległa

Historie z rodzinnych archiwów

niepodległa

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022

Domowe zbiory dokumentów, narastające niekiedy przez wiele pokoleń, mają nieocenioną wartość. Dzieje rodzinne zachowane w postaci pism, zdjęć, przedmiotów, nagrań stanowią bardzo bogate i cenne źródło historyczne. Materiał gromadzony w ten sposób stanowi zarówno zapis historii przestrzeni, w której żyjemy, która nas otacza, dzięki której łatwiej jest nam definiować swoją tożsamość, jak i zapis historii poszczególnych osób i rodzin, których działalność składa się na niezwykłą historię miejsca pamiętającego dzieje wielu pokoleń mieszkańców.

W celu utrwalenia tej pamięci powstał projekt „**Archiwa Rodzinne Niepodległej**” realizowany przez sieć archiwów państwowych, w tym przez Archiwum Państwowe w Koszalinie oraz jego oddziały w Słupsku i w Szczecinku, przy wsparciu Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych oraz Programu Wieloletniego „Niepodległa”.

Celem projektu jest połączenie narodowej oraz prywatnej historii i pokazanie roli nieznanymi szerzej osób, rodzin, rodów i lokalnych społeczności w przywróceniu niepodległej Polski. Nie można się przy tym ograniczać do wydarzeń z listopada 1918 r. i pierwszych lat II Rzeczypospolitej, bo odzyskana wówczas państwowość była budowana przez całe minione stulecie, a niezliczeni obywatele, niebędący postaciami z pierwszych stron gazet, mieli również w tym udział i wkład.

Adresatami projektu są archiwiści rodzinni, którzy już kultywują pamięć o swoich przodkach, ale także wszystkie osoby pragnące rozpocząć swoją podróż przez dzieje rodzinne. Archiwiści państwowi oferują Państwu profesjonalne porady z zakresu genealogii oraz prowadzenia archiwów rodzinnych, a także fachowy instruktaż z zabezpieczania i konserwacji materiałów, na których przechowywane są bezcenne informacje dotyczące naszych rodzin.

Zapraszamy do punktów konsultacyjnych* projektu „Archiwa Rodzinne Niepodległej” oraz do udziału w naszych wydarzeniach, podczas których podzielimy się z Państwem wiedzą i doświadczeniem na temat zabezpieczania domowych archiwaliów.

Jednocześnie zachęcamy do przekazywania do zasobu Archiwum Państwowego w Koszalinie i oddziałów w Szczecinku oraz w Słupsku prywatnych dokumentów, zdjęć, nagrań, pamiątek, które towarzyszą Państwa rodzinom, a obrazują dzieje Polski.

Szczególnie cenne będą materiały pochodzące z okresu polskiego czynu niepodległościowego oraz tworzenia polskiej państwowości. Na życzenie otrzymacie Państwo kopie przekazanych archiwaliów wykonane w postaci cyfrowej. To tutaj, w archiwum, Państwa zbiory będą przechowywane wiecześnie jako źródło historyczne dostępne dla każdego wraz z innymi unikatowymi i bezcennymi archiwaliami. Niech projekt „Archiwa Rodzinne Niepodległej” będzie zaproszeniem do dbania o swoje archiwa rodzinne i prywatne, także poprzez przekazywanie ich do zasobu archiwów państwowych, w których, podobnie jak inne archiwalia, będą profesjonalnie zabezpieczane, ewidencjonowane, konserwowane, digitalizowane, udostępniane tak, aby służyły kolejnym pokoleniom.

Dzięki pozyskanym w ostatnim czasie w formie darowizn od mieszkańców Koszalina i okolic materiałom archiwalnym Archiwum Państwowe w Koszalinie przygotowało wystawę, która prezentuje najciekawsze dokumenty i zdjęcia z wybranych archiwów rodzinnych i spuścizn przechowywanych w zasobie koszalińskiego archiwum.

* listę punktów konsultacyjnych znajdziesz na końcu broszury

Archiwum rodzinne Hanny Śniegockiej

W skład „Archiwum rodzinnego Hanny Śniegockiej” wchodzi wiele unikalnych pism, dokumentów, fotografii oraz materiałów ulotnych związanych z historią rodziny Śniegockich i rodzin z nią spokrewnionych z okresu od II połowy XIX w., aż po dzień dzisiejszy.

Rodzina Śniegockich przez wiele lat była związana z Wielkopolską i Gnieznem, a po 1945 r. część rodziny osiedliła się w Koszalinie. Dziadek Hanny Śniegockiej – podporucznik Wojciech Lange (1857-1931) brał czynny udział w Powstaniu Wielkopolskim (1918-1919), a jej ojciec – Zbigniew Śniegocki (1910-1971) był po II wojnie światowej znanym koszalińskim przedsiębiorcą.

„Archiwum rodzinne Hanny Śniegockiej” przekazała w formie darowizny do Archiwum Państwowego w Koszalinie w 2014 r. Hanna Śniegocka z Koszalina.

Podporucznik Wojciech Lange
(1857-1931), dziadek Hanny Śniegockiej,
w mundurze żołnierza 4. Pułku Strzelców
Wielkopolskich w Gnieźnie, 1920 r.

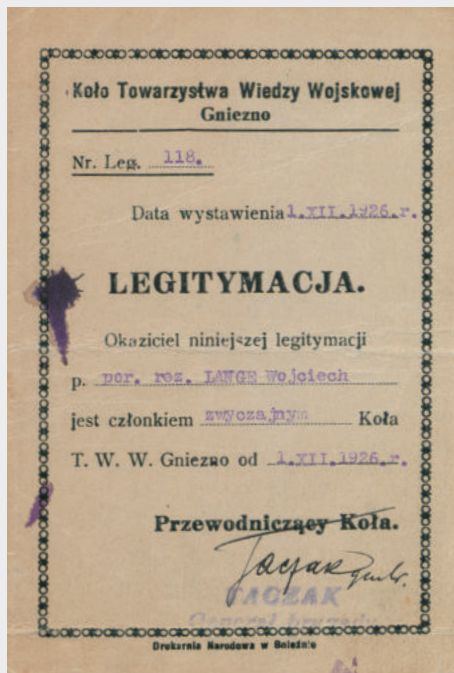
Bronisława z Bliskich Nieczkowska. Matka Maksymiliana Nieczkowskiego i prababcia Hanny Śniegockiej. Zdjęcie portretowe z II połowy XIX w.

Władysława z Gruszczyńskich Lange (1879-1958)
- babcia Hanny Śniegockiej. Zdjęcie portretowe
z przełomu XIX i XX wieku (w okresie zaboru pruskiego)

Maksymilian Nieczkowski (1869-1910).
Ojciec Marii z Nieczkowskich Śniegockiej
i dziadek Hanny Śniegockiej. Zdjęcie
portretowe z przełomu XIX i XX w.

Legitymacja członkowska Wojciecha Langego wystawiona
przez Koło Towarzystwa Wiedzy Wojskowej w Gnieźnie
w 1926 r., podpisana przez generała Stanisława Taczaka
(1884-1960) - pierwszego naczelnego dowódcy
Powstania Wielkopolskiego (1918-1919)

STATOWA KOMENDA UZ

Pieczęć

RYSOPIS:

Wzrost 170

Tuśa zwyczajna

Kolor włosów siwe

Twarcz owalna

Oczy niebieskie

Usta zwyczajne

Nos prosty

Zarost nie

Szczególne oznaki nos okulary

Stan zdrowia: (orzeczenie lekarskie, szpitalu)

A.

Ćwiczenia odbyte w rezerwie, wzgl. w pospolitem ruszeniu:

od _____ do _____ (przy jakiej formacji)

" " "

" " "

" " "

Książeczka stanu służby oficerskiej porucznika rezerwy Wojciecha Langego z 26 lutego 1929 r.

Zdjęcie ślubne Marii i Zbigniewa Śniegockich (rodziców Hanny Śniegockiej), Gniezno 22 czerwca 1939 r.

Archiwum rodzinne Małgorzaty Czabańskiej

Elżbieta z Zaleskich Dorożyńska (1882-1943) na przełomie XIX i XX w. była posiadaczką dóbr ziemskich na polskich Kresach Wschodnich – na Podolu i na Wołyniu. W rodzinnych stronach prowadziła rozległą działalność społeczno-kulturalną i oświatową wśród tamtejszej ludności (polskiej i ukraińskiej).

W czasie rewolucji bolszewickiej pozostała na swoim dworze i prowadziła w latach 1917-1921 dziennik, który został wydany w Polsce w 1925 r. pod tytułem „Na ostatniej placówce. Dziennik z życia wsi podolskiej w latach 1917-1921”.

W 1921 r. wyszła za mąż za Franciszka Dorożyńskiego, a w 1924 r. urodził się ich syn Konstanty. W czasie II wojny światowej Dorożyńska była łączniczką Armii Krajowej. Franciszek, Elżbieta i Konstanty Dorożyńscy zostali zamordowani przez Niemców w latach 1941-1944.

W 2020 r. archiwalia po swojej krewnej – Elżbiecie Dorożyńskiej przekazała w formie darowizny do Archiwum Państwowego w Koszalinie Małgorzata Czabańska z Cewlina.

Elżbieta z Zaleskich Dorożyńska (1882-1943),
Kraków ok. 1900 r.

Zdjęcie komuniyjne Elżbiety Zaleskiej,
Warszawa 1894 r.

Maria z Czajkowskich Zaleska (matka Elżbiety) i Elżbieta Zaleska
w swojej posiadłości na Kresach Wschodnich, Podole ok. 1900 r.

Konstanty (Kostuś) Dorożyński ze swoją kuzynką
Elżbietą (Lilą) Skibniewską (matką Małgorzaty
Czabańskiej) w posiadłości Dorożyńskich
w Kuniowie koło Krzemieńca (na dzisiejszej
Ukrainie), Krzemieniec 1927 r.

Franciszek, Elżbieta i Konstanty (Kostuś) Dorożyńscy,
Kraków 1924 r.

Nekrolog rodziny Dorozhynskich zamordowanych przez Niemców w czasie II wojny światowej: Franciszka (1888-1941), Elżbiety (1882-1943) oraz Konstantego (1924-1944)

Okładka publikacji pt. „Na ostatniej placówce. Dziennik z życia wsi podolskiej w latach 1917-1921” stworzonej na podstawie dzienników Elżbiety z Zaleskich Dorozhynskiej, Wydawnictwo LTW, Łomianki 2008

Archiwum rodzinne Bronisława Strzoka

W skład „Archiwum rodzinnego Bronisława Strzoka” wchodzi wiele interesujących pod względem historycznym i archiwalnym dokumentów, pism, zdjęć i materiałów ulotnych związanych z historią rodziny Strzoków mieszkającą od pokoleń w Ropczycach (Małopolska), a po II wojnie światowej także w Koszalinie.

Na przykładzie historii tej rodziny można prześledzić często dramatyczne losy obywateli polskich od końca XIX w., aż do czasów współczesnych: wujek Bronisława Strzoka – Jakub Strzok poległ w 1916 r. na froncie w czasie I wojny światowej; ojczym Bronisława Strzoka – Jan Wojtowicz (przedwojenny policjant) został zamordowany przez Sowietów w 1940 r.; przyrodni brat Bronisława Strzoka – Zdzisław Strzok (żołnierz Armii Krajowej) w okresie po II wojnie światowej był więziony przez Urząd Bezpieczeństwa.

„Archiwum rodzinne Bronisława Strzoka” przekazał w formie darowizny do Archiwum Państwowego w Koszalinie w 2019 r. Bronisław Strzok (1931-2020), wieloletni prezes Stowarzyszenia Rodzina Katyńska z Koszalina.

Policjant Jan Wojtowicz (1892-1940) – ojczym Bronisława Strzoka. Jan Wojtowicz został aresztowany i zamordowany przez Sowietów w więzieniu w Brygidkach we Lwowie w 1940 r., Lwów ok. 1935 r.

Polska kartka patriotyczna wydana w Krakowie w zaborze austriackim w 1906 r. Wyślana do Józefy Strzok (cioci Bronisława Strzoka) do Ropczyc (Małopolska) 19 marca 1907 r.

Polska kartka patriotyczna wydana w 300. rocznicę śmierci księdza Piotra Skargi we Lwowie w 1912 r. Wyślana do rodziny Strzoków do Ropczyc (Małopolska) 20 marca 1913 r.

Oddział legionistów polskich Józefa Piłsudskiego. Pocztaówka wydana przez 1. Pułk 1. Brygady Legionów Polskich ok. 1914 r. i wysłana do Józefy Strzok (cioci Bronisława Strzoka) do Ropczyc (Małopolska) 24 października 1919 r.

Młcha młcha -klasowa Publiczna Szkoła Powszechna
im. Jana Kaspranera
 w *Ropczycach* (powiat: *ropczycki*)
 Nr. *24*. Rok szkolny 1933/1934

ŚWIADECTWO SZKOLNE

Strzok Zdzisław
 urodzony dnia *20 lipca* 1941 r. w *Kubinie*
 (powiat: *ropczycki*), religii (wyznania) *Rzym-kat.*
 uczeń oddziału *szóstej* otrzymuje za pierwsze półrocze
 roku szkolnego 1933/34 stopnie następujące:

ze sprawowania się	<i>bardzo dobry</i>
z nauki religii	<i>dobry</i>
„ „ języka polskiego	<i>dobry</i>
„ „ języka	<i>dobry</i>
„ „ rachunków z geometrią	<i>dostateczny</i>
„ „ przyrody	<i>dobry</i>
„ „ a mianowicie: z przyrody zwierząt	<i>dobry</i>
„ „ z fizyki i chemii	<i>dobry</i>
„ „ z biologii	<i>dobry</i>
„ „ geografii i nauki o Polsce współczesnej	<i>dostateczny</i>
„ „ historii	<i>dobry</i>
„ „ rysunków	<i>dostateczny</i>
„ „ robót ręcznych	<i>dostateczny</i>
„ „ śpiewu	<i>dostateczny</i>
„ „ ćwiczeń cielesnych	<i>bardzo dobry</i>
„ „ robót kobiecych	<i>7</i>

Liczba opuszczonych godzin szkolnych: „, z czego nie usprawiedliwiono „
 Liczba spóźnień: „, z czego nie usprawiedliwiono „

Ropczyce dnia *22 grudnia* 1934 r.
Jadwiga Boguska *Jadwiga Boguska*
 Dyktant oddziału Kierownik szkoły

Świadectwo szkolne dla szkół powszechnych 2 413-4444 (P. 2-4) Cena 13 gr.

Świadectwo szkolne za I półrocze roku szkolnego 1934/1935 wystawione Zdzisławowi Strzokowi (przyrodniemu bratu Bronisława Strzoka), Ropczyce (Małopolska) 22 grudnia 1934 r.

Bronisława Wojtowicz (1904-1988) – matka Bronisława Strzoka, Lwów 1938 r.

Kartka bożonarodzeniowa wysłana 22 grudnia 1943 r. do Zdzisława Strzoka (przyrodniego brata Bronisława Strzoka) w Ropczycach (Małopolska) w okresie okupacji hitlerowskiej

Archiwum rodzinne Andrzeja Żebrowskiego

W skład „Archiwum rodzinnego Andrzeja Żebrowskiego” wchodzi wiele unikalnych zdjęć i dokumentów z I połowy XX w.

Rodzina Żebrowskich była właścicielami dużych dóbr ziemskich na Kresach Wschodnich (okolice Mińska na Białorusi). Przez wieki kultywowała patriotyzm i miłość do ojczyzny, uczestnicząc w wielu wojnach, powstaniach i przełomowych wydarzeniach historycznych dotyczących Polski. Członkowie rodziny Żebrowskich m.in. czynnie włączyli się do walki o odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r.

Wśród prezentowanych na wystawie zdjęć znajdują się m.in. fotografie krewnych Andrzeja Żebrowskiego: ojca – Wiktora Żebrowskiego (legionisty), wujka – komandora Michała Żebrowskiego (legionisty, oficera Marynarki Wojennej) oraz kuzyna dziadka – generała Stefana Suszyńskiego (legionisty, oficera Wojska Polskiego).

„Archiwum rodzinne Andrzeja Żebrowskiego” przekazał w formie darowizny do Archiwum Państwowego w Koszalinie w 2019 r. Andrzej Żebrowski z Koszalina.

Dwaj bracia – uczestnicy wojny polsko-bolszewickiej:
od lewej Michał Żebrowski (wujek Andrzeja Żebrowskiego)
– ułan 10. Pułku Ułanów Litewskich oraz podporucznik
Wiktor Żebrowski (ojciec Andrzeja Żebrowskiego)
z 13. Pułku Ułanów – Jazda Tatarska, Mińsk 1919 r.

Michał Żebrowski (wujek Andrzeja Żebrowskiego) siedzi przy pianinie ze swoim ojcem pułkownikiem Wiktorem Nikodemem Żebrowskim (dziadkiem Andrzeja Żebrowskiego) - powstańcem styczniowym, majątek Żebrowskich - Prudyszcz 1908 r.

Wanda z Wartmanów Żebrowska (matka Andrzeja Żebrowskiego) w mundurze i w czapce harcerskiej. Drużynowa harcerstwa polskiego w Mińsku, Mińsk 1919 r.

Zakup koni dla wojska w ramach pomocy francuskiej (piąty z prawej - szef grupy podporucznik Wiktor Żebrowski z 13. Pułku Ułanów), Francja 1919 r.

Marszałek Józef Piłsudski dekoruje Krzyżem Virtuti Militari generała Stefana Suszyńskiego (kuzyna dziadka Andrzeja Żebrowskiego) za udział w wojnie polsko-bolszewickiej, Warszawa – Belweder 1922 r.

Generał Stefan Suszyński (1872-1941) – kuzyn dziadka Andrzeja Żebrowskiego. W latach 1917-1918 dowódca 1. Pułku Ułanów, a następnie 2. Pułku Ułanów I Korpusu Polskiego w Rosji. W czasie wojny polsko-bolszewickiej dowódca kolejno: V, VII i VIII Brygady Jazdy, w latach 20. XX w. – komendant garnizonu miasta stołecznego Warszawy, zmarł w sowieckim łagrze w 1941 r., Warszawa 1924 r.

Komandor Michał Żebrowski (wujek Andrzeja Żebrowskiego) w mundurze oficerskim Marynarki Wojennej. Michał Żebrowski – późniejszy dowódca okrętu podwodnego ORP „Żbik” – został pochowany w Koszalinie w 1974 r., Gdynia 1932 r.

Archiwum rodzinne Ireny Kwaśniewskiej-Meister

W skład „Archiwum rodzinnego Ireny Kwaśniewskiej-Meister” wchodzi wiele pism, dokumentów i zdjęć datowanych na początek XX w. po czasy współczesne. Dotyczą najbliższej rodziny Ireny Kwaśniewskiej-Meister. Najciekawsze z nich są związane z jej ojcem – kapitanem Piotrem Paneckim.

Piotr Panecki urodził się w 1894 r., uczęszczał do Gimnazjum w Puławach. Około 1914 r. wstąpił do nowo powstałej I Brygady Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego, a w 1918 r. – do Wojska Polskiego, w którym służył do 1939 r. jako oficer zawodowy. W latach 20. XX w. poślubił Stefanię Hass. W czasie kampanii wrześniowej 1939 r. walczył w obronie Warszawy. Dostał się do niewoli niemieckiej i całą wojnę spędził w oflagu II D Gross-Born (Borne Sulinowo) na Pomorzu Zachodnim. Piotr Panecki zmarł w 1968 r.

W 2016 r. archiwalia m.in. po swoich rodzicach – ojcu Piotrze Paneckim i matce Stefanii Paneckiej z domu Hass przekazała w formie darowizny do Archiwum Państwowego w Koszalinie Irena Kwaśniewska-Meister z Koszalina.

Piotr Panecki w mundurze legionisty
I Brygady Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego, 1916 r.

Piotr Panecki (pierwszy z prawej), uczeń Gimnazjum w Puławach, w towarzystwie kolegów, Zamość 1911 r.

Matka Ireny Kwaśniewskiej-Meister - Stefania Hass (pierwsza z lewej) - sekretarka w armii austro-węgierskiej w czasie I wojny światowej, ok. 1915 r.

Piotr Panecki (pierwszy z lewej) stoi w mundurze legionisty w towarzystwie kolegów z I Brygady Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego, ok. 1916 r.

Piotr Panecki (trzeci z lewej – stoi w mundurze polskim) w towarzystwie grupy polskich oficerów i podoficerów w Białymstoku, Białystok 1921 r.

Porucznik Piotr Panecki w mundurze oficerskim z szablą, Stryj koło Lwowa, ok. 1923 r.

Porucznik Piotr Panecki (pierwszy z lewej) w mundurze oficera 70. Pułku Piechoty z żoną Stefanią Panecką (druga z lewej), Pleszew w Wielkopolsce 1930 r.

Spuścizna Stanisława Cieślika

Major Stanisław Cieślik, s. Józefa, urodził się 28 sierpnia 1893 r. w Kołaczycach, pow. Jasło. W latach 1914–1918 służył w armii austriackiej, a od 1918 r. – w Wojsku Polskim. W 1925 r. Ukończył Wyższą Szkołę Intendentury w Warszawie. Służył w Szefostwie Intendentury Dowództwa Okręgu Korpusu nr VI we Lwowie i 5. Dywizji Piechoty oraz w 6. Pułku Lotniczym, jako oficer gospodarczy, oficer kasowy, kwatermistrz, intendent obozów letnich. Od 1937 r. był kierownikiem wydziału, następnie szefem Intendentury w Dowództwie Okręgu Korpusu nr V w Krakowie.

Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r., po 17 września 1939 r. został internowany przez ZSRR w obozie jenieckim w Starobielsku, zamordowany w Charkowie wiosną 1940 r. przez NKWD na mocy decyzji najwyższych władz państwowych Związku Sowieckiego. Został pochowany na Polskim Cmentarzu Wojennym w Charkowie na Ukrainie. 9 listopada 2007 r. mianowany pośmiertnie przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego na stopień podpułkownika.

„Spuścizna Stanisława Cieślika” trafiła do Archiwum Państwowego w Koszalinie w 2017 r.

Major Stanisław Cieślik (1893-1940)
w mundurze oficerskim, około 1939 r.

Sierżant Stanisław Cieślik w Krakowie w 1918 r.

Podporucznik Stanisław Cieślik z żoną i dzieckiem w Krakowie w 1919 r.

Porucznik Stanisław Cieślik z psem w Krakowie w 1920 r.

Kapitan Stanisław Cieślik w mundurze oficerskim w 1935 r.

Kapitan Stanisław Cieślik z rodziną w Krakowie w 1935 r.

Kapitan Stanisław Cieślik (drugi z prawej) z grupą oficerów w 1937 r. na poligonie wojskowym

Spuścizna Kazimierza Szajdeka

Kazimierz Szajdek urodził się w 1905 r. w Rzeszowie. W 1927 r. ukończył Wydział Prawno-Ekonomiczny Uniwersytetu Poznańskiego. W latach 1930-1938 r. był sędzią grodzkim w Żninie, a później w Poznaniu. W 1940 r. wstąpił do Armii Polskiej we Francji.

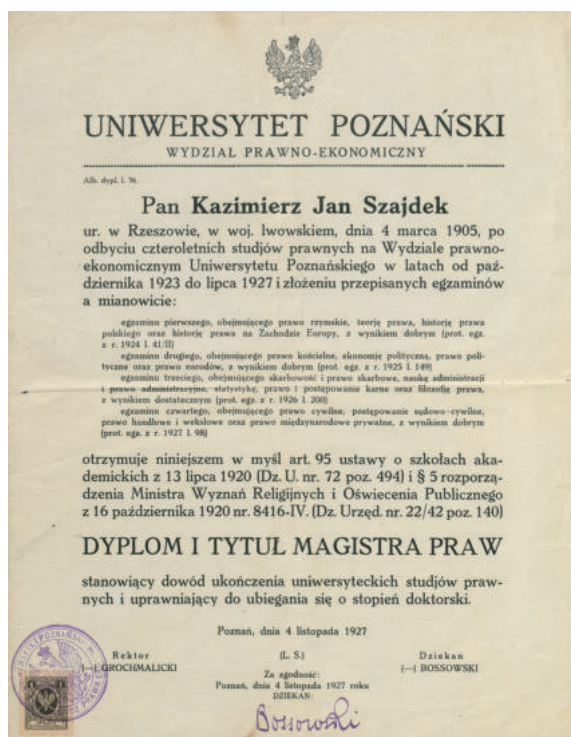
Po likwidacji obozu w Coëtquidan aktywnie włączył się w walkę konspiracyjną z okupantem niemieckim. Był jednym z przywódców polskiej partyzantki, która ściśle współpracowała z Francuskim Ruchem Oporu.

Po zakończeniu II wojny światowej Kazimierz Szajdek powrócił do Polski i zamieszkał w Koszalinie, gdzie pracował jako adwokat i obrońca wojskowy. Zmarł 13 grudnia 1978 r. i został pochowany na Cmentarzu Komunalnym w Koszalinie.

Pamiętki po swoim ojcu – Kazimierz Szajdeku – przekazała w 2017 r. do Archiwum Państwowego w Koszalinie jego córka – Monika Szajdek-Nastachowska z Koszalina.

Kazimierz Szajdek (1905-1978),
Poznań lata 30. XX w.

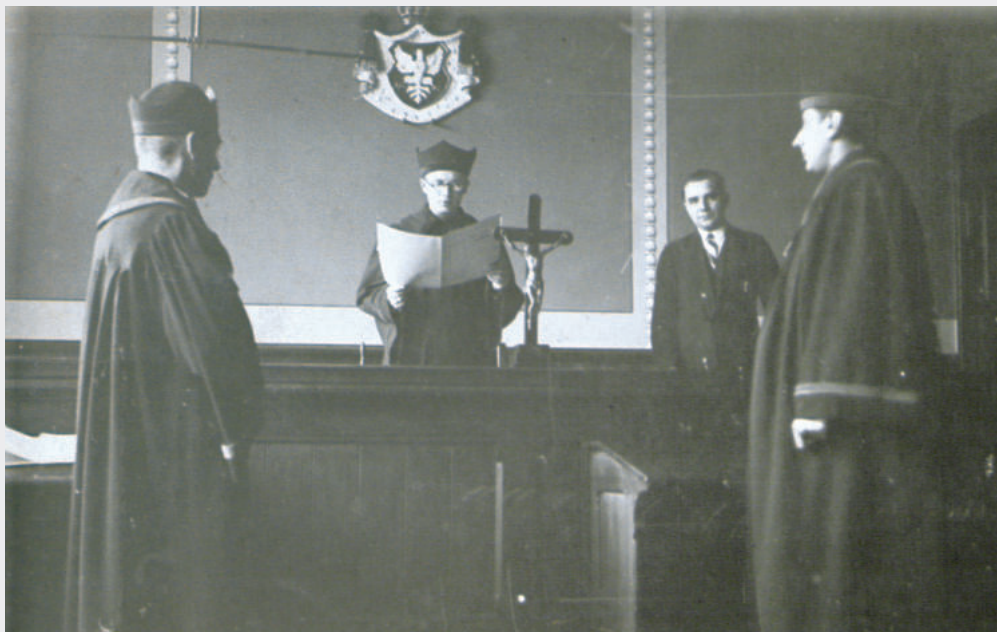

Dyplom i tytuł magistra praw przyznany Kazimierzowi Szajdekowi przez Wydział Prawno-Ekonomiczny Uniwersytetu Poznańskiego 4 listopada 1927 r.

Bal adwokatów w Poznaniu. W środku Kazimierz Szajdek z żoną, Poznań 23 stycznia 1932 r.

Kazimierz Szajdek (drugi z lewej), sędzia Sądu Grodzkiego w Poznaniu, Poznań lata 30. XX w.

Kazimierz Szajdek (pierwszy z lewej) w Armii Polskiej we Francji. Obóz wojskowy w Coëtquidan w Bretanii, Coëtquidan ok. 1940 r.

Kazimierz Szajdek, jeden z przywódców polskiego ruchu oporu we Francji, ok. 1943 r.

Legitymacja adwokacka Kazimierza Szajdeka z 16 lipca 1948 r.

Archiwum rodzinne

Anny Rossa-Mucha

W 2020 r. Anna Rossa-Mucha z Koszalina przekazała w formie darowizny do Archiwum Państwowego w Koszalinie unikalne materiały archiwalne związane z dramatyczną historią swojej babci Aleksandry i jej czterech córek: Danuty, Haliny, Marty i Romualdy Bomba.

Kobiety w czasie II wojny światowej mieszkały w Grodnie. W 1944 r. w ramach represji na ludności polskiej zostały aresztowane przez Niemców i wywiezione do dwóch hitlerowskich obozów koncentracyjnych, gdzie przebywały w latach 1944-1945.

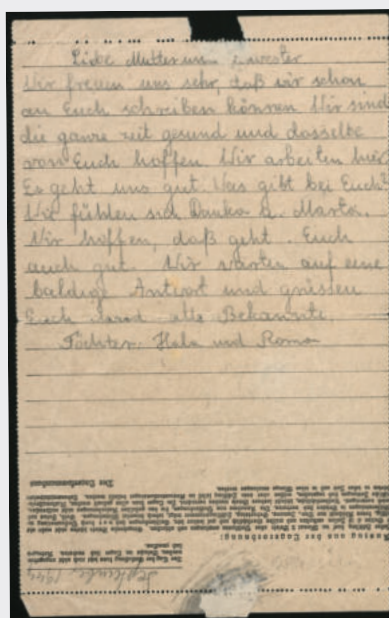
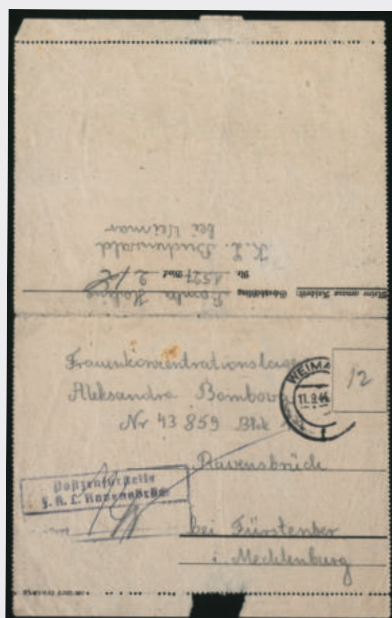
Wśród przekazanych archiwaliów znalazły się m.in. pisma i dokumenty, cztery listy obozowe, które pisały do siebie wspomniane więźniarki obozów koncentracyjnych Ravensbrück i Buchenwald oraz zdjęcia – przedwojenne, wojenne (z lat 1942-1944) oraz powojenne (w tym dwa albumy ze zdjęciami ze Szwecji, gdzie trzy z nich przebywały na leczeniu w 1945 r.). Wszystkie kobiety przeżyły wojnę, ale Danuta z powodu złego stanu zdrowia zmarła w szpitalu w Inowrocławiu w 1946 r.

Marta Bomba (1929-2009) w Grodnie pod okupacją hitlerowską – na rok przed wywiezieniem do obozu koncentracyjnego Ravensbrück, Grodno 1943 r.

Od lewej dwie siostry: Halina Bomba (1923-2012) oraz Romualda Bomba (1925-1990) w Grodnie pod okupacją hitlerowską – dwa lata przed wywiezieniem do obozu koncentracyjnego Ravensbrück i Buchenwald, Grodno 1942 r.

List Haliny Bomby napisany w języku niemieckim, wysłany z obozu koncentracyjnego Buchenwald do matki, Aleksandry, przebywającej w obozie Ravensbrück, 11 września 1944 r.

Spuścizna Stanisława Ossowskiego

Stanisław Ossowski urodził się 17 sierpnia 1912 r. w Łęgu na Kaszubach. W 1932 r. zdał maturę w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Kościerzynie.

We wrześniu 1939 r. walczył z Sowietami w obronie Grodna, następnie został internowany na Litwie. W lipcu 1940 r. Sowieci zesłali go w głąb ZSRR. W sierpniu 1941 r. wstąpił do Armii Polskiej w ZSRR generała Władysława Andersa. Tam wyraził chęć służby w Polsce, w szeregach Armii Krajowej, i po weryfikacji został skierowany na kurs „cichociemnych”. W lipcu 1944 r. został rzucony do okupowanej Polski i wziął udział w Powstaniu Warszawskim. Po upadku powstania dostał się pod fałszywym nazwiskiem do niewoli niemieckiej, gdzie przebywał m.in. w oflagu w Murnau.

Po uwolnieniu, w latach 1945-1946, służył w 2. Korpusie Polskim we Włoszech. Po demobilizacji pozostał na emigracji w Wielkiej Brytanii, gdzie zmarł w 1987 r. Został pochowany na Cmentarzu Komunalnym w Sopocie.

Archiwalia po swoim wujku – Stanisławie Ossowskim – przekazał w 2017 r. do Archiwum Państwowego w Koszalinie jego siostrzeniec – Stanisław Żabiński z Koszalina.

Kapitan Stanisław Ossowski
(pseudonim „Jastrzębiec 2”, „Kaszuba 2”)
w mundurze oficerskim z odznaczeniami.
Na zdjęciu widoczna jest odznaka
„cichociemnych”, Włochy 1945/1946 r.

Zdjęcie ślubne podporucznika rezerwy Stanisława Ossowskiego z 1939 r.

Armia Polska w ZSRR. Obóz formowania się 5. Dywizji Piechoty w Tatiszczewie (ZSRR). Stanisław Ossowski (w kufajce i w zimowej czapce) z kolegami przed letnimi namiotami, Tatiszczewo 1941/1942 r.

Grupa żołnierzy polskich w trakcie szkolenia w bazie „cichociemnych” w Ostuni we Włoszech, 1943/1944 r.

Wizyta Stanisława Ossowskiego w Słupsku w 1963 r. Na zdjęciu rodzina Ossowskich i Żabińskich. Drugi z prawej stoi Stanisław Żabiński (darczyńca), trzeci z prawej – Stanisław Ossowski.

Ś. † P.
Major STANISŁAW JASTRZĘBIEC-OSSOWSKI
 oficer 2 Korpusu — 15 Baon Wilków, Cichociemny, Spadochroniarz AK, zmarł 13 marca 1987 r. w Birmingham, przeżywszy 74 lata. Po skoku do Polski, w Powstaniu Warszawskim dowodził kompanią szturmową „Jastrzębiec”, walcząc na odcinkach: „Sarna”, „Topór” i „Bogumił”. Trzykrotnie ranny, po kapitulacji Warszawy jeńiec w obozach: Sandbostel — Murnau.
 Działacz społeczny, kilkuletni prezes miejscowego Koła SPK, hojnie wspierający finansowo działalność polskich organizacji społecznych. Odznaczony 4-krotnie Krzyżem Walecznych, Krzyżem Armii Krajowej, King's Medal for Courage in the Cause of Freedom, Komendantem Krzyżem Zasługi, Złotą Honorową Odznaką SPK oraz wieloma polskimi i zagranicznymi odznaczeniami.
 Msza św. zostanie odprawiona w kościele Św. Michała, New Meeting Str., Birmingham, we czwartek 2 kwietnia o godz. 14, po czym nastąpi spalenie zwłok w krematorium — Perry Barr. Przejazd zapewniony.
 Pogrzebiu w głębokim smutku
RODZINA W KRAJU
KOŁO SPK NR 225 BIRMINGHAM, POLSKIE KOŁO KATOLICKIE
KOMITET SKARBU NARODOWEGO, MACIERZ SZKOLNA
 Zamiatk kwiatów prosimy o dary na Fundusz Szanidarów, 20 Princes Gate, London SW7 1PT. 2266/1

Nekrolog Stanisława Ossowskiego, który ukazał się w prasie polonijnej w Wielkiej Brytanii w 1987 r.

Pogrzeb Stanisława Ossowskiego na Cmentarzu Komunalnym w Sopocie 24 kwietnia 1987 r. Nad grobem zmarłego przemawia „cichociemny” – kapitan Julian Piotrowski pseudonim „Rewera 2”.

Archiwum rodzinne Beaty Mech

W 2016 r. Beata Mech z Koszalina przekazała do Archiwum Państwowego w Koszalinie w formie darowizny prywatne archiwum rodzinne, dokumentujące życie jej bliskiej oraz dalszej rodziny, poczynając od końca XIX w. aż do połowy XX w.

Na kolekcję składają się zdjęcia i dokumenty należące do Antoniego Korolewicza (stryja Beaty Mech) oraz zdjęcia Serafina Pawłowskiego (siostrzeńca babci Beaty Mech ze strony ojca). Żona Serafina Pawłowskiego (Vanda Becu-Pawłowska) była damą dworu na dworze ostatniego cara Rosji – Mikołaja II.

Z kolei szwagier Serafina Pawłowskiego – Stanisław Dąbrowa-Januszewski – zarządzał na przełomie XIX i XX w. majątkiem ziemskim Maurycego O'Brien de Lacy (polskiego ziemianina pochodzenia irlandzkiego). Majątek ten należał niegdyś do ostatniego króla Polski – Stanisława Augusta Poniatowskiego.

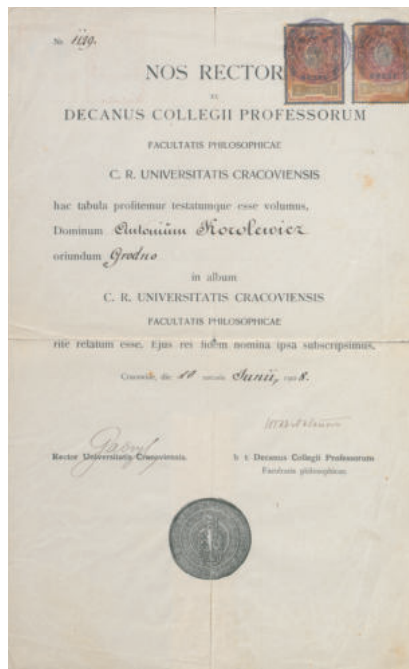
Na uwagę zasługują bardzo dobrze zachowane zdjęcia dwóch mężów kuzynek Beaty Mech: Dyźmy Pogodzińskiego (1890 -1940) oraz Stefana Topolewskiego (1909-1940), zamordowanych w 1940 r. przez Sowieców w Charkowie i w Katyniu.

Stanisław Dąbrowa-Januszewski
- zarządca majątku Maurycego O'Brien de Lacy,
Grodno przełom XIX i XX w.

Serafin Pawłowski w mundurze rosyjskim, Wilno 1902 r.

Sporządzony w języku łacińskim akt przyjęcia (immatrykulacji) Antoniego Korolewicz w poczet studentów Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie 10 czerwca 1908 r.

Antoni

V) Służba w armiach obcych
(od—do, rodz.śł wojsk., specj., wyszk., osiągn. stop. wojsk.)

VI) Rysopis.

Wzrost
Włosy *ciemne*
Oczy *szare*
Brwi *ciemne*
Nos *proste*
Usta *miękkie*
Broda *zwykła*
Twarz *owalna*

Fotografia
lub odcisk wielkiego
palca (kciuk):

Szczególne znaki
Ułomności i wady fizyczne

VIII) *Antoni* Wynik przeglądu: *Korolewicz*

Objętość piersi Wzrost ctm.
Bystrość oczu Ciężar ciała klg.
Słuch
Ogólny stan zdrowia *dobry*
Decyzja *dobry*
Komisji pob. *15/12/21*
(wzgl. Komisji *Antoni*
Rozpoznawczej)

VIII) Wyszkolenie wojskowe.

Przysposobienie wojskowe *Antylerja*

Wojskowe szkoły i kursy (od—do, jakie) *kurs oficer. gospodarczy*

Specjalne wyszkolenie wojsk. (przydatność w razie mobil.)

IX) 1. Udział w wojnach.

	od	do
Przeciw: <i>Ukrainian. bolnar</i>	19	19
	19	19
	19	19
	19	19

2. Pobyt na froncie.

	od	do
Formacja (pułk lub równorz.) <i>Ukrainian. bolnar</i>	19	19
	19	19
	19	19
	19	19
	19	19

Książeczka wojskowa Antoniego Korolewicz (stryja Beaty Mech) z 1924 r.

Serafin Pawłowski z żoną Wandą Becu-Pawłowską i synem Serafinem, Grodno 1925 r.

Kapitan Dyźma Pogodziński - dowódca kompanii w 86. Pułku Piechoty, Wilno 1933 r.

Od lewej z góry: Antoni Korolewicz, Stefan Topolewski (zamordowany w Katyniu w 1940 r.), Dyźma Pogodziński (zamordowany w Charkowie w 1940 r.). Od lewej z dołu: Barbara Korolewicz, Olga Topolewska (Niczyporuk), Joanna Pogodzińska (Ulrych), Wilno 1934 r.

Spuścizna Antoniego Pawłowicza

Antoni Pawłowicz, s. Wincentego i Justyny z domu Buczek, urodził się w 1919 r. Mieszkał w miejscowości Chatki, pow. Podhajce (obecnie Ukraina).

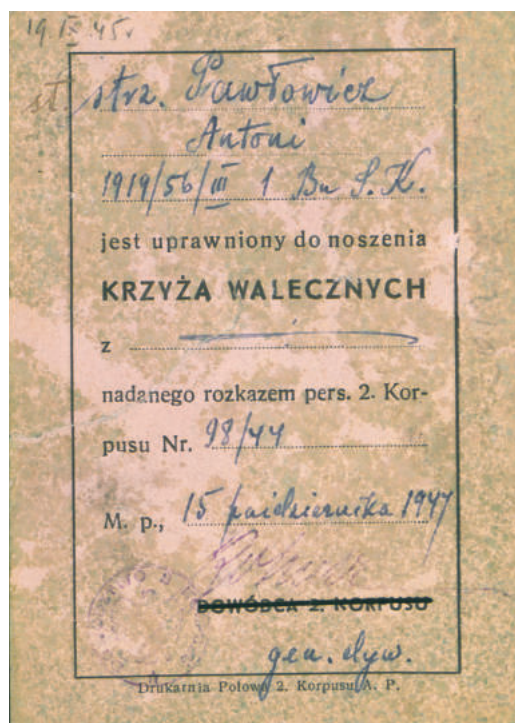
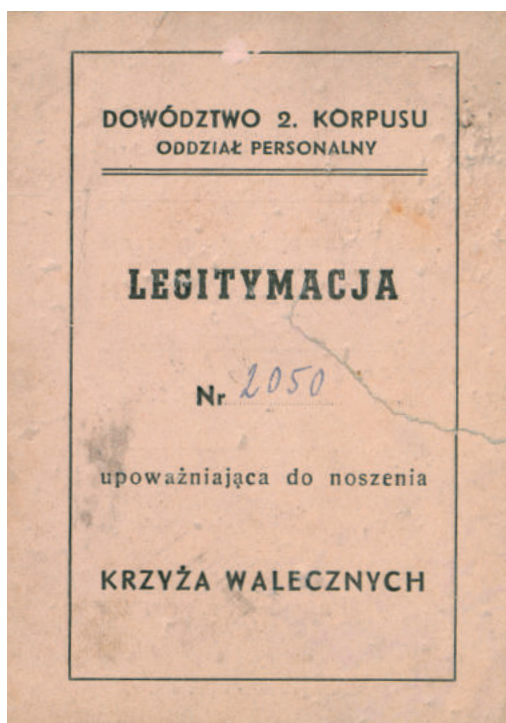
W czasie II wojny światowej służył w polskich jednostkach wojskowych pod dowództwem generała Władysława Andersa (Armia Polska na Wschodzie, 2. Korpus Polski). Jako żołnierz 3. Dywizji Strzelców Karpackich brał udział w bitwie pod Monte Cassino w maju 1944 r.

Po zakończeniu II wojny światowej pozostał na emigracji w Wielkiej Brytanii i tam, w 1960 r., zginął w wypadku samochodowym. W 1961 r. Konsulat Generalny PRL w Londynie odszukał spadkobierców Antoniego Pawłowicza w Czaplinku (powiat Drawsko Pomorskie), którym przekazał pamiątki po zmarłym.

Spuściznę Antoniego Pawłowicza przekazali w formie darowizny do Archiwum Państwowego w Koszalinie w 2015 r. jego krewni – Stanisława Zdunek z Koszalina i jej brat, Wincenty Pawłowicz z Czaplinka.

Strzelec Antoni Pawłowicz (1919-1960)
w mundurze Armii Polskiej na Wschodzie
generała Władysława Andersa,
Bliski Wschód – ok. 1943 r.

Wydana przez Dowództwo 2. Korpusu Polskiego legitymacja upoważniająca strzelca Antoniego Pawłowicza do noszenia Krzyża Walecznych z 15 października 1944 r.

Legitymacja upoważniająca starszego strzelca Antoniego Pawłowicza do noszenia Krzyża Pamiątkowego Monte Cassino z 5 marca 1945 r.

Legitymacja upoważniająca starszego strzelca Antoniego Pawłowicza do posiadania i noszenia Odznaki Pamiątkowej 3. Dywizji Strzelców Karpackich z 19 grudnia 1945 r.

**ARCHIWA
RODZINNE
NIEPODLEGŁEJ**

Punkty konsultacyjne:

Archiwum Państwowe w Koszalinie

ul. Marii Skłodowskiej-Curie 2
75-803 Koszalin
tel. 94 317 03 60
e-mail: sekretariat@koszalin.ap.gov.pl

Archiwum Państwowe w Koszalinie

Oddział w Słupsku

ul. Lutosławskiego 17
76-200 Słupsk
tel. 59 842 54 13
e-mail: slupsk@koszalin.ap.gov.pl

Archiwum Państwowe w Koszalinie

Oddział w Szczecinku

ul. Parkowa 3
78-400 Szczecinek
tel. 94 374 03 63
e-mail: szczecinek@koszalin.ap.gov.pl

